

Pop-Curșeu Ioan-Simion, Teză de abilitare

Rezumat

Prezenta teză de abilitare, intitulată *À la recherche des interférences entre littérature, anthropologie et cinéma* (*În căutarea interferențelor dintre literatură, antropologie și cinema*), își propune să retraseze parcursul meu intelectual, ulterior celor două teze de doctorat pe care le-am susținut, în 2007 (la Universitatea din Geneva) și în 2011 (la Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca).

În *Prima parte*, prezentarea cercetărilor este făcută în funcție de trei axe principale: axa filologică și literară, axa antropologiei culturale, axa studiilor cinematografice și a studiilor în artele spectacolului, în general.

1. În studiile literare, am luat adesea ca pretext opera lui Baudelaire, aducând contribuții noi prin intermediul unei cărți (*Baudelaire, la plural*, 2008) și prin numeroase articole. Lărgirea câmpului de investigație la tot secolul XIX a fost naturală, plasând faptul literar într-un țesut complex de semnificații de ordin social, politic, moral, estetic, sau *Ŕ* pe scurt *Ŕ* antropologic.

2. În studiile de antropologie, accentul a fost pus pe diverse teorii ale reprezentărilor sociale, pe antropologia riscului și pe antropologia vizuală. Două teme de cercetare mi-au solicitat atenția: magia și vrăjitoria (am publicat o carte importantă despre subiect, *Magie și vrăjitorie în cultura română. Istorie, literatură, mentalități*, 2014) și ceea ce se numește „cimitirul vesel”, situat la Săpânța, jud. Maramureș. Antropologia teatrală, prin intermediul operei emblematice a lui Eugenio Barba, m-a interesat de asemenea, într-o tentativă de a lărgi orizontul problemelor științifice pe care mi le puneam.

3. În studiile despre cinema, am privilegiat două câmpuri interdependente. Mai întâi, m-am aplecat asupra chestiunii adaptării, studiind transpunerea cinematografică a operelor lui Flaubert, Maupassant, Rousseau și încercând să dezvolt bazele teoretice ale abordării interacțiunilor între narațiunea romanescă și narațiunea cinematografică. În al doilea rând, am fost extrem de interesat de chestiuni de estetică, cum ar fi percepția, teatralitatea cinemaului, locul și rolul spectatorului.

Redactând *Concluziile* de la *Prima parte*, am subliniat *Î* cu privire la activitatea mea științifică *Î anvergura ei internațională, nivelul înalt al demersului de cercetare, calitatea și cantitatea publicațiilor, capacitatea de adaptare, dar și efortul de sinteză și căutarea permanentă a coerenței*, care m-au animat întotdeauna.

Mai mult decât atât, mi-am descris pe scurt orientările teoretice, vorbind de fascinația pentru psihanaliză, pentru semiotică și pentru anumite grile teoretice recente din antropologie. Simțind nevoia de a impune o pecete personală tuturor cercetărilor mele, mi-am descris adesea metoda de lucru ca pe o *psiho-semiotică*, în lipsa unei denumiri mai adecvate. O psiho-semiotică ce are ambiția să devină un soi de teorie culturală cu aplicabilitate generală, care ar putea să servească la explicarea devenirii culturale a ființei umane.

În *Partea a doua*, mi-am descris proiectele viitoare, respectând cele trei axe din *Prima parte* și arătând că e posibil ca ele să fie reunite sub semnul activităților mele actuale într-un Departament de Cinematografie și Media.

Astfel:

1. În câmpul literaturii, pentru a nuanța raportul între cinema și poezie și pentru a-mi prelungi cercetările baudelairiene, voi scrie și voi publica o lucrare despre legăturile dintre Baudelaire și cinema, centrată pe modul în care cineaștii s-au inspirat din opera poetului.
2. Pe axa antropologiei culturale, pe lângă faptul că-mi voi continua cercetările despre Săpânța și că le voi reuni într-o carte, voi redacta două volume destinate să inoveze perspectivele antropologiei vizuale: *Figuri de vrăjitoare și de magicieni în filmele de groază și fantastice, Reprezentări vizuale ale vrăjitoarei în cultura română*.
3. Cât despre studiile cinematografice propriu-zise, voi dezvolta alte două proiecte semnificative, care pot fi ori conferințe, ori articole, ori cursuri: *Mitul limbii universale în teoria filmului, Mutații ale esteticii în secolul cinemaului*.

Scopul principal al tezei de abilitare a fost de a arăta că am un plan clar de dezvoltare a carierei profesionale și academice, pentru anii următori, structurat pe trei axe principale, într-o perfectă continuitate și solidaritate cu cercetările mele anterioare. Toate aceste aspecte sunt de

natură să-mi permită să fac încă un pas în cariera universitară și să încep să coordonez doctorate în domeniul ales (Filologie, cu deschidere spre Artele spectacolului).